

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МАМЛЕКЕТТИК САТЫП АЛУУ ЧӨЙРӨСҮНДӨГҮ КОНТРАКТТАРДЫ БАНКТЫК КОШТОО ТУУРАЛУУ КӨП УЧУРДА БЕРИЛҮҮЧҮ СУРООЛОРГО ЖООПТОР ¹

САТЫП АЛУУЧУ УЮМДАР ТАРАБЫНАН КӨП УЧУРДА БЕРИЛҮҮЧҮ СУРООЛОР

**Мамлекеттик сатып алуулар чөйрөсүндөгү кайсы контракттарга
банктык коштоо колдонулат?**

Жооп: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин “Контрактты банктык коштоо жөнүндө” 2025-жылдын 21-майындагы №273 токтому менен бекитилген Мамлекеттик сатып алуулар чөйрөсүндө Контрактты банктык коштоону камсыз кылуу тартибинин 2-главасына ылайык мамлекеттик сатып алуулар чөйрөсүндө төмөндөгү контракттар банктык коштолот:

- 1) Анын сатып алуу предмети буларды камтыган контракт имаратты, курулманы же объектти, анын ичинде автомобиль жолдорун, жол курулуштарын, инженердик системаларды, тармактарды жана коммуникацияларды, капиталдык жана жарандык курулуштун башка объекттерин курууга, реконструкциялоого байланыштуу **иштердин аткарылыша**, алардын баасы (суммасы) 10 000000 (он миллион) сомго барабар же андан ашкан контракттарга карата жүзөгө ашырылат.
- 2) сатып алуу предмети Кыргыз Республикасынын жана Евразия экономикалык биримдигинин мүчө-мамлекеттеринин берүүчүлөрү тарабынан **товарларды берүүсү** болуп саналган контракт, алардын баасы (суммасы) 10 000000 (он миллион) сомго барабар же андан ашкан **кызматтарды көрсөтүү**.

Банктык коштоо төмөнкүдөй сатып алуулардын алкагында

Тартиптин 4-пунктунда көрсөтүлгөн контракттарга **колдонулбайт**:

- 1) Мыйзамдын 17-беренесинин 3-бөлүгүнүн 3–9, 11, 12, 14, 15, 17–21-пункттарында, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин “Мамлекеттик сатып алуулар жол-жоболорун жүргүзүү тартибин бекитүү тууралуу” 2023-жылдын

---

¹ Текстте Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин “Контрактты банктык коштоо жөнүндө” 2025-жылдын 21-майындагы №273 токтому менен бекитилген Мамлекеттик сатып алуулар чөйрөсүндө Контрактты банктык коштоону камсыз кылуу тартиби (мындан ары - Тартип), ошондой эле Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2025-жылдын 8-июлундагы № 120-П буйругу менен бекитилген банктык коштоо жөнүндө келишимдин типтүү формасында каралган терминдер жана аныктамалар колдонулду.

19-сентябрындагы № 489 токтому менен бекитилген Мамлекеттик сатып алуулар жол-жоболорун жүргүзүү тартибинин 24-пунктунун 3–9, 11, 12, 14, 15, 17–54, 56, 57 – кичи пункттары менен каралган сатып алуулар;

2) электрондук каталог аркылуу бекитилген;

3) мамлекеттик органдар, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, ошондой эле уставдык капиталында катышуу үлүшүнүн 50 жана андан көп пайызы мамлекетке таандык акционердик коомдор, анын ичинде берүүчү катары чыккан алардын туунду чарбалык коомдору менен түзүлгөн;

Мамлекеттик сатып алуулар чөйрөсүндөгү контрактка карата банктык коштоону колдонуунун тартибин түшүндүргөн документтердин типтүү формаларын жана усулдук материалдарды кайдан табууга болот?

Жооп: Мамлекеттик сатып алуулар чөйрөсүндөгү контрактка карата банктык коштоону пайдалануу тартибин түшүндүрүүчү документтердин типтүү формалары жана усулдук материалдары Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин расмий сайтында, ошондой эле Ыйгарым укуктуу банктардын сайттарында “Банктык коштоо” бөлүгүндө жайгаштырылган.

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин расмий сайтына шилтеме:

<https://www.minfin.kg/pages/bankovskoe-soprovozhdenie-kontraktov-1/documents>

Ыйгарым укуктуу банктардын сайттарына шилтемелер:

ОАО «Элдик Банк»: https://eldik.kg/ru/page/bankovskoe-soprovozhdeniekontraktov?for_who=legal

ОАО «Айыл Банк»: https://ab.kg/bankovskie-uslugi-uslugi_bsk/uslugi_bsk

ОАО «Керемет Банк»: <https://keremetbank.kg/ru/business/bankovskoesoprovozhdenie-kontraktov>

ОАО «Бакай Банк»: <https://bakai.kg/ru/news/bakai-bank-included-in-the-list-ofbanks-authorized-to-support-public-procurement-contracts-news-VaUvsI/>

Мамлекеттик сатып алуулар чөйрөсүндө келишимди банктык коштоо боюнча Ыйгарым укуктуу банктардын кызмат көрсөтүүлөрү катышуучулар үчүн канча турат?

Жооп: Мамлекеттик сатып алуулар чөйрөсүндө контрактты банктык коштоону камсыз кылуу тартибинин 10-пунктуна ылайык,

мамлекеттик сатып алуулар чөйрөсүндө контрактты банктык коштоо ыйгарым укуктуу банк тарабынан акысыз жүзөгө ашырылат.

Буга окшош маалымат сатып алуучу уюм менен ыйгарым укуктуу банктын ортосунда түзүлгөн банктык коштоо тууралуу типтүү келишимдин 9.1-пунктунда камтылган (Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2025-жылдын 8-июлундагы № 120-п “Мамлекеттик сатып алуулар чөйрөсүндө контрактты банктык коштоону ишке киргизүү боюнча иш-чаралар жөнүндө” буйругу менен бекитилген).

Сатып алуучу уюмдар банктык коштоонун натыйжалары жөнүндө отчетторду жазуу жүзүндө/электрондук түрдө Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине өз алдынча бере алышабы?

Жооп: Жогоруда аталган Тартиптин 17-пунктуна ылайык, ыйгарым укуктуу банктар сатып алуучу уюмга жана мамлекеттик сатып алуулар боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга (Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине), ошондой эле банктык коштоо жөнүндө келишимде аныкталган башка жактарга “Контрактты банктык коштоонун интерактивдүү отчеттуулугу” сервисин пайдалануу менен контрактты банктык коштоонун натыйжалары жөнүндө реалдуу убакыт режиминде отчет (маалымат) берет.

Берүүчүлөр жана кошо аткаруучулар ыйгарым укуктуу банкта өзүнчө эсеп ачууда бул маалыматты берүүгө жазуу жүзүндөгү макулдугун беришет.

Берүүчүлөр сатып алуучу уюмга жана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине мамлекеттик сатып алуулар чөйрөсүндө контракттардын аткарылышы жөнүндө маалыматты кандай документтердин негизинде ачыкка чыгарууга макул болушат?

Жооп: Берүүчү жана кошо аткаруучулар тарабынан ыйгарым укуктуу банк менен түзүлгөн өзүнчө эсеп келишимине ылайык берүүчү жана кошо аткаруучулар банктык сырды түзгөн маалыматтарды жана документтерди Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине өткөрүп берүүгө макулдук беришет.

Сатып алуу жол-жобосуна чейин сатып алуучу уюм ыйгарым укуктуу банктар менен банктык коштоо тууралуу келишимди түзө алабы?

Жооп: Ооба, түзө алат. Бардык сатып алуучу уюмдарга Кыргыз Республикасынын бардык төрт ыйгарым укуктуу банкы – [«Элдик Банк» ААК](#), [«Айыл Банк» ААК](#), [«Керемет Банк» ААК](#) жана “Бакай Банк” ААК менен алдын ала банктык коштоо келишимин түзүүнү сунуштайбыз.

Мында тышкары, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин “Мамлекеттик сатып алуулар чөйрөсүндө контрактты банктык коштоо тууралуу” 2025-жылдын 21-майындагы № 273 - токтому менен **контракт түзгөнгө чейин** бардык ыйгарым укуктуу банктар менен контрактты банктык коштоо тууралуу келишим түзүү тууралуу белгиленген.

Сатып алуучу уюм жаңы мамлекеттик сатып алуулар учурунда ыйгарым укуктуу банк менен ар бир жолу жаңы Банктык коштоо келишимин түзүүсү керекпи?

Жооп: Ыйгарым укуктуу банктардын ар бири менен банктык коштоо келишими алкактык (рамочный) болуп саналат, сатып алуучу уюм тарабынан ыйгарым укуктуу менен бир жолу түзүлөт жана узартууну талап кылбайт. Коштоо контракттары банктык коштоо жөнүндө алкактык келишимдин тиркемелери болуп саналган банктык коштоого билдирмелердин негизинде банктык коштоо үчүн ыйгарым укуктуу банкка өткөрүлүп берилет.

Коштоо контракты боюнча алдын ала төлөө, эгерде ал алар тарабынан каралса, өзүнчө эсептерге төлөнбү?

Жооп: Коштоо контракты боюнча бардык төлөмдөр (анын ичинде аванстар) берүүчүнүн өзүнчө эсебине төлөнүшү керек.

Банктык коштоодо жол берилген гана чек (лимит существенности) кандай колдонулат?

Жол берилген гана чек - бул: а) белгилүү бир аткаруучунун ар бир контрагенттин суммасына же б) же белгилүү аткаруучунун бардык контрагенттерине?

Жооп: Жол берилген гана чек (лимит) - бул коштоочу контрактты аткаруунун алкагында кошо аткаруучулардын (субподрядчылар, берүүчүлөр) ар бири менен түзүлүүчү контракттардын чек коюлган жалпы суммасы болуп саналат, андан жогорулатпоо алар менен эсептешүү өзүнчө эсепти колдонбостон жүргүзүлгөн башка контрагенттерге аларды таандык кылууга негиз болуп саналат.

Схеманы караңыз:

Жол берилген гана чек Х,Х млн. сом	Берүүчү	Башка контрагент
	1- кошо аткаруучу	
	2- кошо аткаруучу	
	3- кошо аткаруучу	
	<i>Контракттын/Контракттардын суммасы (Контракт жок учурда төлөмдөр (төлөмдөр)) белгиленген гана чегинен аз</i>	

Жол берилген гана чек коштоочу контракттын баасынын/наркынын 5%га чейин (КНСТИ эске алуу менен), бирок 75 000 сомдон кем эмес жана 3 000 000 сомдон ашпаган өлчөмдө белгиленет. Өзгөчө учурларда гана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги менен макулдашуу боюнча конкреттүү коштоочу контракт боюнча белгиленген гана чек 5 000 000 сомго чейин көбөйтүлүшү мүмкүн. Сатып алуучу уюмдарга Банктык коштоого өтүнмөдө (2-пункт) белгиленген чектөөлөрдүн негизинде **жол берилген гана чекти белгилөө зарылдыгына** көңүл бурууну сунуштайбыз:

2. Жол берилген гана чек, сом менен

(Керектүү чек коштоочу контракттын баасынын/наркынын 5%га чейин (КНСТИ эске алуу менен), бирок 75 000 сомдон кем эмес жана 3 000 000 сомдон ашпаган өлчөмдө белгиленет. Өзгөчө учурларда, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги менен макулдашуу боюнча конкреттүү коштоочу контракт боюнча керектүү чек 5 000 000 сомго чейин көбөйтүлүшү мүмкүн.)

Жол берилген чекм **лимит** түзөт. Милдеттүү толтурулууга тийиш

Жол берилген гана чектин суммасына коштомо (накладные) чыгашалар кошулабы?

Жооп: Жок, коштомо чыгашалар жол берилген гана чектин суммасына кирбейт. Сатып алуучу уюмдарга банктык коштоо өтүнмөсүндөгү коштоочу контракттын/контракттын баасынан (наркынан) коштомо чыгашалардын жол берилген пайыздык деңгээлин белгилөө зарылдыгына көңүл бурууну сунуштайбыз (бактык коштоого өтүнмөнүн типтүү формасынын 2.2.19-кичи пункту):

Калган жазууларды такташ керек

Аткаруучу коштоочу контрактты аткарууда/ишке ашырууда катышуучудан эмнеси менен айырмаланат?

Жооп: Аткаруучу - бул сатып алуучу уюм менен коштоо контрагын түзгөн берүүчү.

Аткаруунун/сатып өткөрүүнүн катышуучулары – бул берүүчү же башка контрагенттерге тиешелүү болбогон аткаруунун/сатып өткөрүүнүн башка катышуучулары менен контракт түзгөн бардык жактар.

Сатып алуучу уюм банктык коштоо көрсөтүүгө өтүмдө банктык коштоо көрсөтүүнүн жеке параметрлерин белгилей алабы? Ыйгарым укуктуу банк тарабынан банктык коштоого кабыл алынган билдирмеде көрсөтүлгөн банктык коштоо параметрлерин өзгөртүүгө болобу?

Жооп: Сатып алуучу уюм коштоочу контракттын предметинин өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен коштоого контракттына карата банктык коштоого тиешелүү жеке параметрлерин жана

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги тарабынан бекитилген банктык коштоого өтүмөнүн типтүү формасында каралган параметрлердин чегинде белгилөөгө укуктуу.

Сатып алуучу уюм банктык коштоо тууралуу келишимдин типтүү формасынын 3-тиркемесинде белгиленген форма боюнча (Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин расмий сайтында **бул жерде** жайгаштырылган) банктык коштоо параметрлерин өзгөртүүгө билдирмени ыйгарым укуктуу банкка жөнөтүү аркылуу банктык коштоону аткаруу процессинде банктык коштоонун параметрлерин оңдоого укуктуу:

<https://www.minfin.kg/pages/bankovskoe-soprovozhdenie-kontraktov-1/documents>

Банктык коштоонун типтүү параметрлеринен олуттуу четтөөлөр Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги менен макулдашылууга тийиш экендигин эске алыңыз.

Кыргыз Республикасынын «Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө» мыйзамынын 17-беренесинин 3-пунктунун 1), 2)кичи пункттарында көрсөтүлгөн негиздемелер боюнча мурда түзүлгөн контракттын баасын (суммасын) жогорулатуучу кошумча макулдашуу түзүлгөн учурда контракты банктык коштоо колдонулабы (бир булактан алуу ыкмасы менен кошумча сатып алуулар)?

Жооп: Эгерде, түзүлгөн контрактта адегенде банктык коштоо көрсөтүүнүн шарттары камтылган болсо, анда банктык коштоо контрактка карата түзүлгөн кошумча макулдашууга ылайык сатып алынуучу товарлардын (иштердин, кызмат көрсөтүүлөрдүн) кошумча көлөмүнө да колдонулат. Эгерде түзүлгөн контракт банктык коштоонун шарттарын камтыбаган болсо, анда банктык коштоо Тартиптин 3-пунктунда көрсөтүлгөн нарктык критерийлерден ашып кеткен контрактка (жалпы суммасынан ашып кеткен шартта да) колдонулбайт.

БЕРҮҮЧҮЛӨР ТАРАБЫНАН КӨП УЧУРДА БЕРИЛҮҮЧҮ СУРООЛОР

Ыйгарым укуктуу банктар курулуш көзөмөлүн ишке ашырабы, товарлардын же кызмат көрсөтүүлөрдүн иш жүзүндө берилишин көзөмөлдөйбү?

Жооп: Ыйгарым укуктуу банк Банктык коштоо келишиминин типтүү формасынын 5.7-пунктуна ылайык товарлардын иш жүзүндө берилишин, иштин чынында аткарылышын, кызмат көрсөтүүнү, контрактты коштоо боюнча башка милдеттенмелердин иш жүзүндө аткарылышын текшерүү боюнча чараларды көрбөйт.

Мамлекет, эгерде, контракт боюнча төлөмдү алдын ала бербесе, берүүчү аны аткаруу үчүн бардык сумманы (же анын бир бөлүгүн) өзүнчө эсепке салууга тийиши же коштоо контрагы түзүлгөндөн кийин өзүнчө болуп саналбаган башка эсептерди колдонууну улантабы?

Жооп: Буйрук менен бекитилген товарларды берүүгө, жумуштарды аткарууга жана кызмат көрсөтүүгө контракттардын типтүү формалары берүүчү коштоочу контракт түзүлгөн күндөн тартып, коштоо контракттынын аткарылышына байланыштуу бардык эсептешүүлөрдү өзүнчө эсепти пайдалануу менен гана жүргүзүүгө милдеттүү экендигин белгилейт.

Демек, коштоочу контрактты аткарууга байланыштуу эсептешүүлөр ар кандай булактар (сатып алуучу уюмдан төлөм, өздүк же тартылган каражаттар) аркылуу өзүнчө эсепти пайдалануу менен жүзөгө ашырылат. Белгилей кетүүчү жагдай, өзүнчө эсепти колдонуу тартиби өзүнчө эсептен өзүнчө эсепке чегерилген өздүк жана тартылган каражаттарды кайтарууга мүмкүндүк берет.

Берүүчү мамлекеттик сатып алуулар боюнча сынакта утуп алган жаңы контрактты ишке ашырууда ыйгарым укуктуу банкты тандай алабы?

Жооп: Ооба, берүүчү ар бир контрактты банктык коштоо максатында ыйгарым укуктуу банктардын каалаганын тандап алууга укуктуу.

Берүүчү узак мөөнөткө жана бир нече этаптарга эсептелген ири курулуш контрактты ишке ашырууда. Ар бир этап аяктагандан кийин коштоо контрактты боюнча пайда алуу ишке ашабы?

Жооп: Банктык коштоого типтүү өтүнмөдө белгиленген өзүнчө эсепти пайдалануу тартиби менен ал боюнча жумуштар /жумуштардын этабы аткарылгандан кийин Коштоочу контракттар менен каралган сый акынын (пайданын) суммасында өзүнчө эсептен берүүчүнүн өздүк эсептешүү банктык эсептерине акча каражаттарын которуу мүмкүнчүлүгү каралган.

Берүүчү өзүнчө эсептен мурда өзүнчө эмес болгон өздүк банктык эсептеринен чегерилген өз акча каражаттарын коро алабы?

Жооп: Ооба, берүүчү өзүнчө эмес болгон өздүк банктык эсептеринен өз акча каражаттарын өзүнчө эсепке мурда чегерилген акча каражаттарынын суммасынан ашпаган суммада акча каражаттарын которууга укуктуу.

Берүүчү банктан (анын ичинде ыйгарым укуктуу) өзүнчө эсепке кредит ала алабы, ошондой эле аны пайдалангандыгы үчүн кошуп эсептелген пайыздарды төлөй алабы?

Жооп: Ооба, ыйгарым укуктуу (же башка) банк берүүчүгө **өзүнчө эсеп боюнча**, анын ишти, кызмат көрсөтүүнү аткаруусу, коштоо контракттын ишке ашыруу үчүн зарыл болгон материалдык-техникалык ресурстарды сатып алуусу үчүн кредит бере алат. Өзүнчө эсепке берилген карыздарды, кредиттерди жана алар боюнча пайыздарды төлөө боюнча берүүчүнүн операцияларына жол берилет.

Коштоочу контракт боюнча бажы төлөмдөрүн төлөөдө берүүчү өзүнчө эсепти колдонушу керекпи?

Жооп: Ооба, эгерде бул чыгашалар коштоочу контракты аткарууга байланыштуу болсо.

Берүүчү гарантиялык депозит болгондо зарыл болгон сумманы өзүнчө эсеп аркылуу төлөй алабы?

Жооп: Ооба, мүмкүн.

Коштоочу контракт (контракт) боюнча милдеттенмелерди толук аткаргандан кийин берүүчү (кошо аткаруучу) акча каражаттарын канчалык тез ала алат?

Жооп: Коштоочу контракт (контракт) боюнча милдеттенмелерди толук аткаргандан кийин берүүчү (кошо аткаруучу) ыйгарым укуктуу банкка ниети жөнүндө арыз жөнөтөт, ал аны алган күндөн тартып 7 жумуш күндүн ичинде каралат. Эгерде ниет тууралуу арыз оң тарабына каралса, өзүнчө эсептин режимин белгилеген кошумча макулдашуу бузулат, өзүнчө эсеп эсептешүү эсеби болуп калат, ал эми берүүчү (кошо аткаруучу) андагы акча каражаттарын өз каалоосу боюнча тескөө укугуна ээ болот.

Берүүчү (кошо аткаруучу) төмөнкү шарттарды сактаган учурда Банк кошумча келишимди бузуу ниети жөнүндө арызды оң кароо жөнүндө чечимди (Өзүнчө эсептин режимин жабуу, жокко чыгаруу/токтотуу) кабыл алат:

а) берүүчү (кошо аткаруучу) үчүн:

- Коштоочу контракт боюнча бардык милдеттенмелердин аткарылышын ырастоо;

- тиешелүү негиздөөчү документтерди тиркөө менен коштолуучу контрактты аткаруу максаттары үчүн өзү тарткан кошо аткаруучулар менен бардык эсептешүүлөр аяктагандыгын тастыктоо;

- милдеттенмелердин аткарылышы, анын ичинде, коштоочу контракт боюнча жүзөгө ашырылган эсептешүүлөрдү аяктоо жөнүндө сатып алуучу уюмдун билдирүүсүн Банк тарабынан алынышы.

б) Кошо аткаруучулар (коштоо контракттын жүзөгө ашырунун катышуучулары) үчүн:

- Коштоо контракттын аткаруу максатында түзүлгөн контракттар

(келишимдер) боюнча бардык милдеттенмелердин аткарылышын ырастоо;

- Коштоо контракттын жүзөгө ашыруунун тиешелүү катышуучусу тарабынан тиешелүү негиздөөчү документтерди тиркөө менен коштоочу контрактты аткаруу максаттарында түзүлгөн контракттарды (келишимдерди) аткаруу үчүн ал тарабынан тартылган контрагенттер менен бардык эсептешүүлөр аяктагандыгын ырастоосу.

Коштоочу контракттын идентификатору (ККИ ИСД) деген эмне?

Жооп: ККИ - бул коштоочу контракттын идентификатору, ыйгарым укуктуу банк тарабынан коштоочу контрактка ыйгарылуучу жана которууга карата өтүнмөдө (төлөм тапшырмаларында) көрсөтүлүүгө тийиш болгон уникалдуу санарип мааниси. ККИ ыйгарым укуктуу банк тарабынан кабыл алынган банктык коштоого өтүнмөдө көрсөтүлөт жана сатып алуучу уюм тарабынан берүүчүгө билдирилиши керек.

Которууга өтүнмө кайсы тилде түзүлөт?

Жооп: Которууга өтүнмө Кыргыз Республикасынын расмий тили – орус тилинде түзүлүшү керек.

Которууга өтүнмөнү кароонун мөөнөтү кандай белгиленген?

Жооп: Ыйгарым укуктуу банк эсептешүүлөргө мониторинг жүргүзүү жана акча каражаттарынын максаттуу жумшалышын көзөмөлгө алуу жол-жобосун өткөрүү үчүн документтердин толук топтому банкка келип түшкөн күндөн кийинки күндөн тартып 3 (үч) жумуш күндүн ичинде которууга өтүнмөнү жана негиздөөчү документтерди карайт, бул төмөндөгүлөрдөн тышкары, негиздөөчү документтерди жана которууга өтүнмөнү камтыйт:

- Кыргыз Республикасынын чегинен тышкары катталган субподрядчыларга төлөмдөр, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине караштуу Мамлекеттик салык кызматына салыктык төлөмдөр, Кыргыз Республикасынын Социалдык фондуна төлөнгөн мамлекеттик социалдык камсыздандыруу боюнча камсыздандыруу төгүмдөрү, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине караштуу Мамлекеттик бажы кызматына бажы төлөмдөрү, Кыргыз Республикасынын Кодексинде Салыктык эмес кирешелер жөнүндө каралган жыйымдар, чегерүүлөр, төлөмдөр, алар келип түшкөн күндү эсепке албаганда, 1 (бир) жумуш күндүн ичинде каралат;

- келип түшкөн күндү эсепке албаганда, 1 (бир) жумуш күндүн ичинде каралуучу эмгек акы төлөөлөр жана эмгек акы фондусунан тиешелүү чегерүүлөр.

Көрсөтүлгөн мөөнөттөр чек коюлган болуп саналат, иш жүзүндө которууга өтүнмөлөр ыйгарым укуктуу банкка келип түшкөндөн кийинки жумуш күндөн кечиктирбестен каралат.

Берүүчү ыйгарым укуктуу банкка кандай негиздөөчү документтерди берет?

Жооп: Берүүчү коштоо контрактгына ылайык ыйгарым укуктуу банкка төлөмдү демилгелөөгө негиз болуучу, төлөмдүн максатын тастыктаган документтерди берүүгө тийиш.

Зарыл болгон учурда ыйгарым укуктуу банк төлөмдөрдүн багыттарынын максаттуу экендигин аныктоо үчүн кошумча документтерди талап кыла алат. Төлөмдөрдүн максаттуу экенин белгилеген негиздөөчү документтерди берүү мүмкүн болбосо, ыйгарым укуктуу банк сатып алуучу уюмга түшүндүрмөлөрдү алуу үчүн кайрылууга укуктуу. Мындан тышкары, сатып алуучу уюм Коштоо контрактынын өзгөчөлүктөрүнө жараша банктын конкреттүү документтерди алуусу керектигин белгилей алат.

Мисалы, берүүчүнүн кошо аткаруучуларга төлөмдөрү үчүн ыйгарым укуктуу банкка төмөндөгү документтер берилет: контракт/келишим (аны алмаштыруучу документ); контрактка/келишимге карата тиркемелери (бар болсо); баштапкы эсепке алуу документтери (товар коштоо кагазы, өткөрүп берүү актысы, эсеп-фактура); төлөө үчүн эсеп; Контрактта, келишимде каралган башка документтер.

Аткарылган иштерге/көрсөтүлгөн кызматтарга төлөөдө аткарылган иштердин/көрсөтүлгөн кызматтардын акты Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында же ушундай контракт/келишим менен белгиленген формада да берилет.

Кызматкерлерге эмгек мыйзамдарында каралган гарантияларды жана компенсацияларды берүүгө байланыштуу эмгек жана акчалай төлөмдөрдү, ошондой эле иш сапарларга жана кошумча чыгашаларга кеткен чыгымдардын ордун толтурууга төлөөдө төмөнкүлөр берилет: эмгек акы келишими (эгерде бар болсо); которулуучу эмгек акы/иш сапары (өкүлчүлүк) чыгашалар жөнүндө ведомость (реестр, маалымдама-эсеп).

Негиздөөчү документтердин сунуш кылынган тизмеги ыйгарым укуктуу банк тарабынан банктык эсеп Келишимине карата Кошумча келишимге тиркемеде белгиленет.

Отун жана күйүүчү-майлоочу материалдарды (КММ) берүүчүлөр өзүнчө эсеп ачуулары керекпи?

Жооп: Алардын предмети күйүүчү-майлоочу материалдарды жеткирүү болуп саналган коштоо контракты (берүүчү менен сатып алуучу уюмдун ортосунда түзүлгөн контракттар) алардын баасы (наркы) 10 000 000 сомго барабар же андан ашкан (Тартиптин 2-главасынын 3-пункту) шартта банктык коштоого тийиш. Ушуну менен бирге, предмети жумуштарды аткаруу (кызмат көрсөтүү) болуп саналган, коштоо контракты боюнча кошо аткаруучулар болуп саналган күйүүчү-майлоочу материалдарды берүүчүлөр башка контрагенттерге (банктык коштоого өтүнмөнүн типтүү формасынын 2.2-пункту) таандык болуп, өзүнчө эсеп ачууга милдеттүү эмес .

Берүүчү коштоочу контракт түзүлгөнгө чейин, коштоочу контракты аткарууга байланышкан, ал тарабынан келтирилген чыгымдардын ордун толтура алабы? Мисалы, Берүүчү арматура иштери менен алектенет жана буга чейин коммерциялык максаттар үчүн арматуранын чоң партиясын сатып алган, дейли?

Жооп: Коштоочу контрактты аткаруу максатында ачылуучу өзүнчө эсепти пайдалануу тартиби коштоочу контракт түзүлгөнгө чейин, коштоочу контрактты аткарууга байланышкан чыгашалардын ордун толтурууга (компенсациялоого) мүмкүндүк берет. Ошентип, сатып алуучу уюмдан төлөмдү өзүнчө эсепке алгандан кийин (аванс/аткарылган иштер үчүн төлөм түрүндө) берүүчүнүн коштоочу контракт түзүлгөнгө чейин, мындай чыгашалардын фактысын жана алардын коштоочу контрактты аткарууга таандык экендигин тастыктаган тиешелүү тастыктоочу документтер берилгенде, коштоочу контрактты аткаруу максатында келтирилген чыгымдардын ордун толтурууга мүмкүнчүлүгү бар.

Коштоочу контрактты аткаруу менен байланышкан эсептешүүлөрдү өзүнчө эсепти пайдалануу менен гана жүргүзүү милдеттенмеси берүүчүдө коштоо контракты түзүлгөн күндөн тартып гана пайда болоорун белгилей кетүү керек.

Бул операцияны өзүнчө эсептен жүргүзүү үчүн сатып алуучу уюм банктык коштоого өтүнмөдө өзүнчө эсеп боюнча төмөнкү уруксат берилген операцияны карап көрүшү керек:

"Коштоо контракты (контракт) түзүлгөн күнгө чейин өздүк акча каражаттардын эсебинен кеткен чыгашалардын ордун толтуруу (компенсациялоо) максатында, өзүнчө эсептер болуп саналбаган, өздүк банктык эсептерине өзүнчө эсептен акча каражаттарын которуу".

Бул операцияны ишке ашыруу үчүн берүүчү (кошо аткаруучу) тиешелүү негиздөөчү документтерди (келишим (аны алмаштыруучу документ), контракттын тиркемелери (эгерде бар болсо), баштапкы документтерди (эсеп-фактура, акт, товардык (транспорттук) коштомо кагаз (накладная), универсалдуу өткөрүп берүү документи), төлөөгө эсеп (эгер бар болсо), келишимде каралган башка документтер, кетирилген чыгашалардын фактысын ырастаган которууга тескемелердин көчүрмөлөрү).

Субподрядчылар өзүнчө банк эсептерин ачышы керекпи?

Жооп: Тартиптин 3-главасынын 5-пунктуна ылайык, коштоочу контрактты аткаруу максатында тартылуучу жактар кошо аткаруучулар, башкача айтканда, Тартиптин 13-пунктунда көрсөтүлгөн милдеттенмелер коюлган, контракттарды банктык коштоонун катышуучулары болуп саналышат, атап айтканда:

- коштоочу контракт боюнча берүүчүгө анда өзүнчө эсеп ачылган ошол эле ыйгарым укуктуу банкта өзүнчө эсеп ачууга;
- бардык, анын ичинде, ыйгарым укуктуу банкта ачылган өзүнүн өзүнчө эсебин пайдалануу менен кошо аткаруучулар менен эсептешүүлөрдү жүргүзүүгө.

Мында, коштоочу контрактты аткарууда бардык эле жактар эсептешүүлөр үчүн өзүнчө эсептерди ачууга милдеттүү эмес. Сатып алуучу уюм коштоочу контракттын банктык коштоого өтүмөсүн (Банктык коштоо тууралуу келишимдин типтүү формасынын 2-тиркемесинин 2.2. пунктун караңыз) алар менен өзүнчө эсепти колдонбостон эсептешүү жүргүзүлө турган башка контрагенттердин тизмесин карайт.

Ыйгарым укуктуу банктардын жооптуу кызматкерлеринин байланыштары?

Жооп: Банктык коштоо маселелери боюнча байланыш үчүн жооптуу ыйгарым укуктуу адамдардын байланыштары ыйгарым укуктуу банктардын сайтында жайгаштырылган.

Ыйгарым укуктуу банктын иши боюнча арыз менен кимге кайрылуу керек?

Жооп: Ыйгарым укуктуу банктын аракеттерине даттануулар, сын-пикирлер же дооматтар болсо, ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган катары Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине кайрылуу керек.

Эгерде менин контрагентим өзүнчө эсеп ачуудан баш тартса, мен эмне кылышым керек?

Жооп: Эгерде, өзүнчө эсеп ачууга милдеттүү болгон контрагент баш тартса, сатып алуучу уюмга жана ыйгарым укуктуу банкка мындай контрагенттин өзүнчө эсеп ачуудан баш тартуусунун себептери жөнүндө маалымат берилүүгө тийиш.

Ыйгарым укуктуу банктын кызматкери менен (зарыл болгон учурда сатып алуучу уюм менен) бирдикте мындай контрагент менен түшүндүрүү иштерин жүргүзүү керек.

Эгерде контрагент Тартип менен белгиленген мөөнөттө өзүнчө эсеп ачпаса, тиешелүү чара көрүү үчүн бул тууралуу сатып алуучу уюмга билдирүү зарыл.

Жол берилген гана чек (лимит) товарларды өндүрүүчүлөргө жана алардын соодагер –далдалчыларына таркатылабы?

Жооп: Жол берилген гана чек мындай учурда колдонулбайт. Түздөн –түз товарларды өндүрүүчүлөр жана алардын соодагерлери-далдалчылары башка контрагенттердин тизмегине тиешелүү (банктык коштоого өтүнмөнүн типтүү формасынын 2.2.-пункту) жана алар менен эсептешүүлөр алардын банктык эсептеринде мындай адамдар тарабынан өзүнчө эсеп ачпастан, жол берилген гана чек өлчөмүн эске албастан жүргүзүлөт.

Сатып алуучу уюмдардын суроосуна жоопту дагы караңыз: *"Банктык коштоодо Жол берилген гана чек кандай колдонулат?"*

Өзүнчө эсеп ачуу канча убакытты алат, кандай документтерди (кайда) тапшыруу керек?

Жооп: Эсеп ачуу үчүн бардык зарыл документтер ыйгарым укуктуу банкка берилген күндөн тартып бир банктык күндүн ичинде өзүнчө эсеп ачылат.

Эсеп ачуу үчүн зарыл болгон документтердин тизмеги ыйгарым укуктуу банктардын сайтында жайгаштырылган. Эсеп ачуу үчүн бардык зарыл документтер ыйгарым укуктуу банктардын сайтына жайгаштырылган.

Өзүнчө эсептен коштомо чыгашалар үчүн төлөмдөрдү жүргүзүүнүн өзгөчөлүктөрү кандай? Жол берилген чек коштомо төлөмдөргө тиешелүүбү?

Жооп: Жол берилген чек - бул коштоочу контракты аткаруунун алкагында кошо аткаруучулардын (субподрядчылар, берүүчүлөр) ар бири менен түзүлүүчү контракттардын жол берилген гана чегинин жалпы суммасын билдирет, андан ашпоо алардын башка контрагенттерге таандык болушу үчүн негиз болуп саналат, алар менен эсептешүүлөр өзүнчө эсепти колдонбостон жүргүзүлөт. Жол берилген гана чек Буйрук менен бекитилген банктык коштоо келишиминин типтүү формасына тиркеме болуп саналган банктык коштоого өтүнмөнүн типтүү формасынын 1-пунктунда белгиленген. Банктык коштоого өтүнмөнүн типтүү формасынын 3-пунктунун 2.2-пунктчасы менен башка контрагенттердин тизмеги аныкталган, алар менен эсептешүүлөр өзүнчө эсепти колдонбостон жүргүзүлөт. Банктык коштоого өтүнмөнүн типтүү формасынын 2.2.19-пунктчасына ылайык, башка контрагенттерге “коштоо контракттын/контракттын баасынын/наркынын анын ичинде __% (пайыз) көлөмүндө, бирок... менен чектелбестен коштомо чыгашаларга байланыштуу кызмат көрсөтүүлөрдү жана товарларды тикелей берүүчүлөр» тиешелүү. Ошентип, бул аталган жактар менен эсептешүүлөр алар тарабынан өзүнчө эсеп ачпастан, мында эгерде мындай жактарга төлөмдөрдүн суммасы жол берилген гана чектен ашып кетсе дагы, сатып алуучу уюм тарабынан белгиленген көлөмдүн чегинде жүргүзүлөт.

Жогоруда айтылгандарды эске алуу менен, сатып алуучу уюмдарга жана берүүчүлөргө банктык коштоого өтүнмөдөгү коштомо чыгашалардын жол берилген пайыздык көлөмүн белгилөө зарылчылыгына көңүл бурууну сунуштайбыз.

Берүүчү (кошо аткаруучу) өзүнчө эсептен жеке адамдарга акча каражаттарын кантип которушу (бериши) мүмкүн?

Жооп: Банктык коштоого өтүнмөнүн типтүү формасынын 3.2.10 кичи пунктчасына ылайык, өзүнчө эсеп боюнча буларга уруксат берилбейт, деп белгиленген: *“эмгек акы, кызматкерлердин эмгек акы фондунан башка төлөмдөрүн, иш сапарларына жана өкүлчүлүк чыгашаларына, жеке адамдарга жарандык-укуктук келишимдер боюнча милдеттенмелерин аткаргандыгы үчүн сый акыларды төлөөнү эске албаганда, жеке адамдарга акча каражаттарын которууга”*.

Натыйжада, тиешелүү негиздөөчү документтер берилген шартта эмгек акыларды, кызматкерлердин эмгек акы фондунан башка төлөмдөрүн, иш сапарларына жана өкүлчүлүк чыгашаларына төлөмдөрдү, жеке адамдарга жарандык-укуктук келишимдер боюнча милдеттенмелерин аткаргандыгы үчүн сый акыларды төлөөгө жол берилет.

Мындан тышкары, эгерде ыйгарым укуктуу банктан башка банкта берүүчүнүн (кош аткаруучунун) эмгек акы долбоорун тейлөөгө келишими (кассалык тейлөө келишими) бар болсо, тиешелүү негиздөөчү документтер берилген шартта андан ары кызматкерлердин эмгек акылары үчүн акча каражаттарын которуу, кызматкерлердин эмгек акылары фондунан башка төлөмдөрүн, иш сапарларына жана өкүлчүлүк чыгашаларына төлөмдөрдү, жеке адамдарга жарандык-укуктук келишимдер боюнча милдеттенмелерин аткаргандыгы үчүн сый акыларды төлөө үчүн акча каражаттарын өзүнчө эсептен ушул банкта ачылган эсепке которууга жол берилет.

Берүүчү (кошо аткаруучу) товарды нак акчага сатып алуу боюнча коштоочу контрактты (контрактты) аткаруу процессинде келтирилген чыгашалардын ордун кантип толтура (компенсациялай) алат?

Жооп: Банктык коштоого өтүнмөнүн типтүү формасынын 3.1.5.3 кичи пунктчасына ылайык, өзүнчө эсеп боюнча буларга уруксат берүү аныкталган *“Коштоо контрактты (контракт) түзүлгөн күндөн кийин товарларды өз каражаттарынын эсебинен нак акчаларга сатып алууга абайланыштуу келип чыккан чыгашалардын ордун толтуруу максатында, Коштоо Контрактты боюнча белгиленген жол берилген гана чекке барабар сумманын чегинде, бирок Коштоо Контракттын (Контракттын) баасынын 5% ашпаган суммада, өзүнчө эсептер болуп саналбаган (өзүнчө эсептен нак акча каражаттарын которуу) өз банктык эсептерге бөлөк эсептен акча каражаттарын которуу”*.

Бул операция берүүчү (кошо аткаруучу) тиешелүү негиздөөчү документтерди (кассалык/товардык чек, сатып алуу акты) берген учурда гана мүмкүн экендигине көңүл буруу зарыл.